

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 630/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Tokarčíkom, Halenárska 7, Trnava, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Tdo/91/2021 z 29. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2, obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľ navrhuje zrušiť namietané uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 3T/73/2019 z 21. mája 2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 3To/104/2020 zo 17. septembra 2020 uznaný vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (ďalej len „TZ“) na tom skutkovom základe, že 15. júna 2019 mal sťažovateľ od maloletej poškodenej (14 rokov) požadovať, aby mu vrátila 250 eur, ktoré mu mala údajne dlhovať. Po vulgárnych nadávkach, ktoré jej mal adresovať, začal maloletú naháňať s tým, že maloletá pred ním utiekla do blízkeho poľa, kde ju mal dobehnúť, podkopať jej nohy, následkom čoho mala spadnúť na zem a po opakovaných úderoch do zadnej časti hlavy jej vzal mobilný telefón. Za uvedený skutok bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody na doživotie s poukazom na § 47 ods. 2 TZ a povinnosť nahradiť poškodenej

spôsobenú škodu. Sťažovateľovmu odsúdeniu predchádzalo odsúdenie pre trestný čin vraždy a trestný čin znásilnenia v štádiu pokusu.

3. Okresný súd v spojení s krajským súdom považovali za preukázané, že uvedený skutok sa stal a spáchal ho sťažovateľ. Súd vychádzali z výpovede maloletej poškodenej, ako aj výpovedí ďalších svedkov, ktorí celý incident videli. Rovnako súd považoval z výpovede svedka, ktorého sťažovateľ po incidente navštívil, za preukázané, že sťažovateľ mal pri sebe mobilný telefón, ktorý patril maloletej poškodenej. Údajne mu mal sťažovateľ uviesť, že je od jeho frajerky (maloletej poškodenej).

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku (ďalej len „TP“), v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie zisteného skutku. Tvrdil, že bolo nutné skutok posúdiť ako zločin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 a 2 písm. a) TZ. Namietal, že nebol preukázaný jeho úmysel zmocniť sa cudzej veci. Spochybňoval výpovede maloletej poškodenej a ostatných svedkov. Namietal, že pri výsluchu maloletej poškodenej v prípravnom konaní 17. júna 2019 nebol prítomný psychológ, ale iba sociálna kurátorka, čo je v rozpore s § 135 ods. 1 TP, a tak ide o nezákonne vykonaný dôkaz. Tiež namietal, že v čase vykonania výsluchu poškodenej sa nachádzal v cele policajného zaistenia a nebolo umožnené jemu ani jeho ustanovenému obhajcovi klásť poškodenej otázky alebo ju konfrontovať, pretože výsluch poškodenej v konaní pred súdom už nebol vykonaný. Výpoveď poškodenej považoval za kľúčovú. Namietal tiež prísnosť uloženého trestu.

5. Najvyšší súd namietaným uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) TP s odôvodnením, že nezistil žiadne skutočnosti svedčiace o tom, že by v priebehu konania na súdoch nižšieho stupňa došlo k porušeniu práva sťažovateľa na obhajobu. Najvyšší súd považoval za preukázané, že sťažovateľ počas celého trestného konania či už sám alebo prostredníctvom ustanoveného obhajcu aktívne využíval všetky svoje práva. Obhajca bol sťažovateľovi ustanovený 19. júna 2019. K námietke sťažovateľa o spochybňovaní a priebehu výsluchu maloletej poškodenej, nemožnosti klásť poškodenej otázky uviedol, že sťažovateľ tieto námietky nepredniesol v konaní pred súdmi nižšieho stupňa s poukazom na § 371 ods. 4 TP, pričom bolo preukázané, že mu boli v čase konania známe. Výpoveď poškodenej, ako aj samotná poškodenej bola podrobená znaleckému skúmaniu, z ktorého záveru vychádzali súdy pri rozhodovaní. Všetky relevantné procesné úkony boli vykonané až po ustanovení obhajcu sťažovateľovi. Je pravdou, že výsluchu sa aj napriek snahe vyšetrovateľa nezúčastnil psychológ. Vo vzťahu k jeho námietke o nesprávnej právnej kvalifikácii zisteného skutku najvyšší súd uviedol, že jeho námietky sa týkajú skutkových zistení, ktoré však nie je v dovolacom konaní oprávnený skúmať a meniť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ považuje namietané uznesenie najvyššieho súdu za arbitrárne, účelové a nepreskúmateľné. Posúdenie najvyššieho súdu považuje za formalistické. Poukazuje na skutočnosť, že v čase výsluchu maloletej poškodenej (17. jún 2019) sa nachádzal v cele policajného zaistenia a obhajca mu bol ustanovený až 19. júna 2019. Vykonaný výsluch maloletej poškodenej považuje za jediný usvedčujúci dôkaz, ku ktorému sa však nemohol vyjadriť či už v rámci prípravného konania alebo konania pred súdom, pretože výsluch poškodenej

sa už neopakoval. Namieta, že výsluchu sa nezúčastnil psychológ, a tak vykonanie tohto dôkazu považuje v rozpore so zákonom. Nesúhlasí s názorom najvyššieho súdu, že tieto námietky neuplatňoval v konaní pred súdmi nižšieho stupňa. Počas súdneho konania sa pokúšal o vykonanie konfrontácie s maloletou poškodenou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019).

8. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy, je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov k prijatiu konkrétneho rozhodnutia viedli, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

9. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Rozhodnutia všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené skutkové a právne závery, respektíve zvolený procesný postup, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie konkrétneho základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015, IV. ÚS 609/2021). Vo svetle takto načrtnutých ustálených rozhodovacích východísk pristúpil ústavný súd k prieskumu jednotlivých námietok, ktoré sťažovateľ prezentoval v rámci podanej ústavnej sťažnosti.

10. Sťažovateľ vo svojej sťažnostnej argumentácii pokračuje v namietaní jeho odsúdenia s dôrazom na nesprávne vyhodnotenú dôkaznú situáciu a nesprávne zistený skutkový stav. Jeho ústavná sťažnosť obsahuje argumentačné prvky identické s jeho dovolaním.

11. Najvyšší súd v namietanom uznesení vo vzťahu k výsluchu maloletej poškodenej uviedol, že je pravdou, že počas výsluchu poškodenej nebol prítomný psychológ. Najvyšší súd však poznamenal, že výpoveď poškodenej bola podrobená znaleckému skúmaniu, z ktorého neskôr vychádzali súdy pri rozhodovaní. Najvyšší súd tiež poukázal na skutočnosť, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 11. februára 2020 vyplýva, že podľa § 135 ods. 2 TP bola čítaná zápisnica

o výsluchu maloletej poškodenej zo 17. júna 2019 a k prečítanej výpovedí poškodenej nemali strany žiadne pripomienky. Rovnako najvyšší súd poukázal na zápisnicu z hlavného pojednávania z 21. mája 2020, z ktorej vyplýva, že sťažovateľ, resp. jeho obhajca a prokurátor netrvali na prehrávaní výpovedí maloletých svedkov, i. a. aj poškodenej [REDAKOVANÉ], a tak prehrávanie výpovedí maloletých svedkov nebolo vykonané. Najvyšší súd s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva konštatoval, že je potrebné skúmať, či konanie ako celok bolo spravodlivé, teda či boli dodržané práva na obhajobu. Okrem toho je potrebné zohľadniť kvalitu dôkazov, ako aj okolnosti, za ktorých boli získané, a to, či tieto okolnosti spochybňujú ich spoľahlivosť alebo presnosť. Uviedol, že výnimku z kontradiktórneho postupu predstavujú výpovede svedkov, ktoré majú v zmysle § 263 ods. 3 písm. b) TP charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu; taký charakter majú aj výpovede svedkov mladších ako 15 rokov (§ 135 ods. 2 TP).

12. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu a uznesenia krajského súdu (právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020, III. ÚS 347/2021).

13. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu je zrejmé, že pri svojom rozhodovaní vychádzali z výpovede maloletej poškodenej, ktorá však bola podporená výpoveďami ďalších svedkov (kamaráti poškodenej), ako aj výpovede svedka, ktorý uviedol, že po incidente ho navštívil sťažovateľ, pričom mu mal povedať, že mobilný telefón má od svojej frajerky (myslel tým poškodenú). Rovnako svedok uviedol, že mobilný telefón opakovane vyzváňal, čo sa zhoduje s výpoveďami maloletých svedkov o pokuse nájsť telefón poškodenej aj prostredníctvom prezváňania, avšak mobilný telefón nepočuli. Zo zápisnice o vydaní veci bolo zrejmé, že sťažovateľ vydal mobilný telefón, ktorý patril poškodenej. Súdy tiež vzali do úvahy výsledky znaleckého dokazovania, ktoré preukázali, že zranenia poškodenej boli spôsobené cudzou osobou, ako aj zo psychologického vyšetrenia, ktoré preukázalo, že maloletá poškodená nemá tendenciu klamať, prípadne zveličovať a fabulovať prežívané udalosti. Na tieto podporné dôkazy v neposlednom rade poukázal aj samotný najvyšší súd na strane 16 namietaného uznesenia. Neobstojí teda námietka sťažovateľa, že celé jeho odsúdenie je založené na jedinom usvedčujúcom dôkaze, ktorý považuje za nezákonný.

14. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom namietaného uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci náležite interpretoval a aplikoval. Jeho úvahy v rámci dovolacieho prieskumu vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení je namietané uznesenie aj náležite odôvodnené.

15. Z obsahu namietaného uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľovi bol 19. júna 2019 opatrením ustanovený obhajca, výsluch maloletej poškodenej sa uskutočnil 17. júna 2019, pričom sťažovateľovi bola účasť na výsluchu poškodenej zamietnutá. Námietka sťažovateľa, že mu nebolo umožnené vyjadriť sa k výpovedí poškodenej z prípravného konania, je nedôvodná. Z namietaného uznesenia je zrejmé, že v konaní pred súdom bola prečítaná zápisnica o výpovedí poškodenej,

ku ktorej nemali strany konania žiadne pripomienky, a rovnako, že sťažovateľ netrval na prehrávaní záznamov z výsluchu poškodenej a ďalších svedkov. Ústavný súd tak uzatvára, že sťažovateľ mal v konaní pred súdom možnosť vyjadriť sa k výpovedi poškodenej z prípravného konania, avšak túto možnosť nevyužil.

16. Ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. Ak postup súdu spĺňal uvedené požiadavky, nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv a slobôd (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Ústavný súd v danom prípade nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom a uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením uplatnených práv sťažovateľa, a preto ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2022

Peter Straka
predseda senátu